

روش تحقیق در مدیریت

مؤلف:

مدرس دانشگاه فرهنگیان

فرخ قربانی نامور

www.ketab.ir

فهرست برگه

- سرشناسه : قربانی نامور، فرخ، ۱۳۵۱ -
عنوان و نام پدیدآور : روش تحقیق در مدیریت
مشخصات نشر : تیربرائتشارات پژوهش های دانشگاه، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری : ۲۳۴ص: جدول، نمودار
شابک : ۱۴۰۰۰۰ ریال؛ 978-600-95293-2-2
وضعیت فهرست نویسی : فبیای مختصر
یادداشت : فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است
شماره کتابشناسی ملی : ۳۸۳۸۶۸۵

عنوان: روش تحقیق در مدیریت

تهیه کنندگان: فرخ قربانی نامور

هماهنگی و تنظیم نهایی: فرخ قربانی نامور

حروفچینی: موسسه نکثیر خیابانی

ناشر: انتشارات پژوهش های دانشگاه

ویرستار علمی: عیسی عابدینی

چاپ اول: ۱۰۰۰ نسخه

سال: ۱۳۹۴

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱	مقدمه
۴	ضرورت و اهمیت توجه به تحقیق علمی در مدیریت

بخش اول: مبانی کلی تحقیق علمی

۹	فصل اول: ماهیت و تعریف تحقیق علمی و مفاهیم اساسی
۹	مقدمه
۱۰	تعریف عرفان و شناخت عرفانی
۱۰	تعریف فلسفه و شناخت فلسفی
۱۱	تعریف علم و شناخت علمی
۱۳	فصل دوم: فلسفه علم و مبانی علمی
۱۳	مفروضات و ویژگیهای علم
۱۵	منابع علم
۲۳	فصل سوم: مکاتب و دیدگاههای فلسفی شناختی (پارادایمهای تحقیق)
۲۳	مکاتب و دیدگاههای شناختی
۲۶	اجزا و مقروضات پارادایمها
۲۸	انواع علم
۲۸	انواع طبقه‌بندی علوم اکتسابی
۲۹	طبقه‌بندی علوم اکتسابی
۳۲	انواع قلمروها و حیطه های شناختی علوم، و تعریف علوم انسانی
۳۳	طبقه‌بندی کلی علوم انسانی، و تعریف علوم اجتماعی

بخش دوم: فرآیند تحقیق علمی

۳۵	فصل چهارم: مراحل روش تحقیق علمی
۳۵	مفهوم و تعریف تحقیق علمی
۳۷	تعریف روش تحقیق
۳۷	روش تحقیق در علوم اجتماعی
۳۸	ویژگیهای کلی روش
۳۸	فرآیند عمومی تحقیق و عوامل بنیادین در فرآیند تحقیق

۴۵	انواع تحقیق
۴۵	تحقیق از نظر عده محققان
۴۶	تحقیق از نظر شیوه عمل
۴۶	تحقیق از نظر ارزش علمی
۴۷	تحقیق از نظر غایت تحقیق
۴۷	اهداف تحقیق علمی
۴۸	اهداف آموزش روش تحقیق علمی
۴۸	ویژگی و قواعد تحقیق علمی
۵۴	پیش نیازهای تحقیق علمی
۵۵	عناصر پژوهش (مفاهیم، متغیر، نظریه)
۵۷	انواع طرق
۵۷	ویژگیهای نظریه
۵۸	نقش نظریه در وهر
۵۹	فرآیند نظریه پردازی و نظریه آزمایی
۶۰	تعریف قانون علمی
۶۳	فصل پنجم: اصول تنظیم و تدوین گزارش تحقیق
۶۳	مقدمه
۶۴	چارچوب کلی برای پایان نامه های فارغ التحصیل
۷۲	ویژگی های اساسی یک چارچوب نظری:
۸۷	فصل ششم: انتخاب موضوع (مسأله تحقیق)
۸۷	ضرورت و اهمیت انتخاب صحیح موضوع تحقیق (احساس و تشخیص مسأله یا مشکل)
۸۹	منابع و مراجع برای انتخاب موضوع تحقیق
۹۰	بیان مسأله (موضوع تحقیق)
۹۱	اشتباهات رایج در انتخاب موضوع تحقیق
۹۲	ویژگیها و ملاکهای لازم برای انتخاب موضوع تحقیق (ویژگیهای موضوع تحقیق)
۹۶	فهرست تعدادی از عناوین پژوهشی در علوم اجتماعی
۹۸	فصل هفتم: صورت بندی (بیان فرضیه های تحقیق)
۹۸	نقش فرضیه در تحقیق علمی
۹۹	مفهوم و تعریف فرضیه
۱۰۳	اشکال و قالبهای فرضیه سازی
۱۰۴	انواع فرضیه
۱۰۵	ملاکها یا ویژگیهای یک فرضیه خوب
۱۰۶	رابطه فرضیه، تئوری، قانون و اصل

فصل هشتم: ادبیات تحقیق (مبانی نظری و پیشینه تحقیق) ----- ۱۰۸

- ۱۰۹ ضرورت و اهمیت «مطالعه منابع مربوط به موضوع مورد تحقیق» (تدوین ادبیات تحقیق) -----
- ۱۱۰ هدف مطالعه منابع مربوط به موضوع مورد تحقیق -----
- ۱۱۰ فرایند تهیه پیشینه و سابقه تحقیق -----
- ۱۱۲ انواع منابع علمی برای تدوین ادبیات تحقیق -----
- ۱۱۴ روش‌های دستیابی به منابع و فهرست برداری از آنها -----
- ۱۱۶ مطالعه منابع و فیش برداری -----
- ۱۱۸ طرز پانویسی و آدرس دهی در متن و انواع آن -----
- ۱۲۰ معیارهایی برای قضاوت پیرامون پیشینه تحقیق -----

فصل نهم: انواع تحقیق ----- ۱۲۱

- ۱۲۱ مقدمه -----
- ۱۲۱ انواع تحقیق -----

فصل دهم: متغیرهای تحقیق، انواع آن و نحوه اندازه‌گیری آنها ----- ۱۴۰

- ۱۴۹ تعریف مفهومی و عملیاتی متغیر -----

فصل یازدهم: جامعه آماری، نمونه‌گیری و روش‌های آن ----- ۱۵۲

- ۱۵۲ مقدمه -----
- ۱۵۲ تعریف جامعه آماری -----
- ۱۵۳ عضو جامعه آماری -----
- ۱۵۴ تعریف نمونه آماری -----
- ۱۵۴ چارچوب جامعه آماری -----
- ۱۵۴ تعریف واحد نمونه -----
- ۱۵۵ رابطه نمونه و جامعه آماری -----
- ۱۵۶ فرق نمونه و نشانه -----
- ۱۵۷ تعریف نمونه‌گیری -----
- ۱۵۸ انواع نمونه‌گیری -----
- ۱۵۹ طرح‌های نمونه‌گیری -----
- ۱۶۶ اندازه نمونه (حجم نمونه) -----

فصل دوازدهم: روشها و ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات ----- ۱۷۲

- ۱۷۲ مقدمه -----
- ۱۷۲ انواع اطلاعات -----
- ۱۷۲ روشها و ابزارهای گردآوری اطلاعات -----
- ۱۷۶ انواع روش‌های مشاهده -----

۱۷۸	محاسن و معایب روش مشاهده
۱۷۹	نکات قابل توجه در بکارگیری مشاهده
۱۷۹	موارد استفاده مشاهده
۱۸۰	انواع مصاحبه
۱۸۰	محاسن و معایب روش مصاحبه
۱۸۱	نکات قابل توجه در بکارگیری مصاحبه
۱۸۲	انواع پرسشنامه
۱۸۴	طرز تهیه پرسشنامه
۱۸۷	محاسن و معایب روش پرسشنامه
۱۸۸	نکات قابل توجه در بکارگیری مدارک و اسناد
۱۸۹	تعریف و ماییت اندازه گیری
۱۹۰	مقیاسهای (مطلوح) اندازه گیری
۱۹۳	طیف های سنجش نگرشها (مقیاس های اندازه گیری نگرشها)
۱۹۷	فصل سیزدهم: آمار در بر آن در پژوهش (تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع آوری شده) —
۱۹۷	مقدمه
۱۹۷	مراحل کاربرد آمار در تحقیقات علمی
۱۹۹	تعریف آمار
۱۹۹	انواع آمار
۲۱۴	رابطه بین آمار توصیفی و آمار استنباطی
۲۱۴	انواع آمار استنباطی
۲۱۶	آزمونهای یک دامنه و دو دامنه
۲۱۸	خطاهای نوع اول و دوم
۲۱۸	انواع گروههای آزمودنی (گروههای مستقل و همبسته)
۲۱۸	تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع آوری شده
۲۳۱	فهرست منابع و مآخذ (کتابنامه)

آنان که دلی دردمند دارند، با محیط خویش در تعاملند و در برخورد با موقعیت‌های مسأله‌ای، به آسانی از کنار آن نمی‌گذرند و در تلاش حل خلاق مسائل و دستیابی به حقایق، روز و شب می‌گذرانند، محققان واقعی را رقم می‌زنند.

بی‌گمان برای دست یازیدن به حقایق و حل مسائل، نیاز به دانستن روش‌های تحقیق می‌باشد.

با جرأت می‌توان گفت که آشنایی دانشجویان با روش‌های تحقیق علمی در همه مقاطع تحصیلی و در همه رشته‌های علوم اجتماعی، از جمله مدیریت (دولتی، صنعتی، بازرگانی، آموزشی، بجایی و...)، حسابداری، اقتصاد، علوم سیاسی، روانشناسی، علوم تربیتی، جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی و... یکی از مسائل ضروری، حساس و حیاتی است؛ اثرات این آشنایی نه تنها در برنامه تحصیلی و دوران دانشجویی بلکه حتی پس از آن، در دوران اشتغال خود در سازمانها و ادارات و به ویژه در تلاش خود برای انجام پژوهش‌های علمی مستقل، و عقد قرار داد با سازمانهای دولتی و غیر دولتی برای اجرای پروژه‌ها و طرح‌های تحقیقاتی در زمینه‌های مختلف و همچنین در تبحر فرهنگی جامعه نیز ملموس و مشهود می‌باشد.

اگر دانشجویی پس از این همه تحصیلات و آشنایی با دانش و تئوری‌های مختلف و نتایج تحقیقات علمی که غالباً جنبه کلی انتزاعی را ذهنی دارند و در هر کتابی و در هر درسی، بارها و بارها تکرار می‌شوند مهارت آن را نداشته باشد آن مشکلات و نظریه‌ها را بومی و کار بردی کرده و از ذهنیت به عینیت تبدیل نکند و در حل مسائل و مشکلات واقعی و توسعه دانش علمی به کار بیند می‌توان ادعا کرد که فراگرد علمی را درک نکرده و یادگیری به معنای واقعی اتفاق نیافتاده، بینش و نگرش علمی نیز پیدا نکرده است، اگر چه دهها و صدها واحد درسی نیز گذرانده باشد. دانشجویانی که واحد درسی «روش‌های تحقیق و ساختارشناسی» را با موفقیت گذرانده و بخوبی یاد گرفته‌اند و پروژه یا رساله فارغ التحصیلی را نیز، نه به مثابه رفع تکلیف و کپی برداری از دیگر تحقیق‌ها، بلکه به عنوان یک کار عملی و علمی مفید، ارزشمند و معنی‌دار به اتمام رسانده‌اند مفهوم فوق را از حیث تأثیر آن بر نگرش خود، درک کرده‌اند مبنی بر اینکه درس «روش‌های تحقیق» و متعاقب آن پروژه عملی، چه اندازه در دادن دید علمی به آن و افزایش توان تحلیل مسائل سازمانی و اجتماعی آنان موثر می‌باشد.

متأسفانه اغلب دانشجویان، آگاهی و ذهنیت مناسبی از فلسفه وجودی، اهمیت و هدف

درس «روش‌های تحقیق و مأخذ شناسی» ندارند و صرفاً به عنوان چند واحد درسی سخت و پر زحمت و ملال آور به آن نگاه می‌کنند و می‌خواهند در این درس، به هر نحوی یک نمره قبولی کسب کرده و آن را پاس بکنند؛ بنابر این اغلب دانشجویان نوعی ترس و واهمه و اضطراب از این درس دارند و آن را با خیال راحت و با آسودگی خاطر شروع نمی‌کنند و یا در انجام پروژه و رساله فارغ التحصیلی نیز، نوعی تعلل به خرج داده، برخی اوقات از اتمام به موقع آن عاجز می‌مانند. (اقتباس از: سید عباس زاده، ۱۳۸۰: ۱۲-۱۱).

به باور نگارندگان این کتاب، آگاه کردن دانشجویان با فلسفه وجودی و اهمیت درس روش‌های تحقیق، و ترغیب آنان برای مطالعه و یادگیری صحیح «مبانی، اصول و روش‌های تحقیق» می‌تواند از ابعاد مختلف برای دانشجویان، اثرات و دستاوردهای ارزشمند و معناداری را در بر داشته باشد که از آن جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱- باعث ایجاد دسترس نگرش علمی و فرهنگ تحقیقاتی در دانشجویان- که ریشه و اساس توسعه انسانی و تحول فرهنگی جامعه می‌باشد- می‌گردد.

۲- باعث می‌شود دانشجویان در گذراندن این ماده درسی، نه تنها احساس واهمه و نگرانی و دلسردی نداشته باشند بلکه از مطالعه و فراگیری آن احساس مطلوبیت و رضایت کرده و با عشق و علاقه و انگیزه، با یادگیری درسی روش تحقیق را یاد بگیرند و فرایند علمی تحقیق را به انجام برسانند.

۳- باعث آشنایی دانشجویان با فرایند و روش‌های تحقیق علمی شده و موجب می‌شود دانشجویان پس از فارغ التحصیلی و در دوران اشتغال در سازمانها و ادارات، در جایگاه مدیریت تحول و تحلیل‌گر مسائل سازمانی با رویکرد پژوهشی علمی عمل کرده و موفق‌تر باشند، زیرا زمانی که مدیریت به صورت علمی اعمال شود برنامه ریزی و تصمیم‌گیری‌ها مبتنی بر واقعیات خواهد بود نه بر اساس حدس و گمان و قضاوت‌های سلیقه‌ای.

۴- با توجه به اینکه اساس کار در دوره‌های تحصیلات تکمیلی (کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی)، تحقیق و پژوهش و تدوین پایان‌نامه و رساله تحصیلی به روش علمی است لذا آشنایی با فرایند و روش‌های تحقیق علمی می‌تواند برای دانشجویانی که می‌خواهند در آینده ادامه تحصیل بدهند بسیار کار ساز و ارزشمند باشد.

۵- زمینه را برای عقد قرار دادهای پژوهشی دانشجویان و فارغ التحصیلان با سازمان‌ها و موسسات مختلف دولتی و غیر دولتی به منظور اجرای طرح‌های تحقیقاتی فراهم می‌کند، و این امر چه از لحاظ اشتغال زائی و اقتصادی، و چه از لحاظ تأمین نیازهای روانی، به فارغ-التحصیلان کمک می‌کند.

امید است این تلاش، گامی هر چند کوچک ولی موثر در جهت آشنایی بهتر با روش‌های تحقیق علمی و اشاعه وسیع تر دورنما و دیدگاه علمی، در بین دانشجویان مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و حتی دکترای تخصصی بوده باشد.

با آرزوی موفقیت و سربلندی

« فرخ قربانی نامور »

www.ketab.ir

ضرورت و اهمیت توجه به تحقیق علمی

دنیای امروز با بزرگترین نابرابری و شکاف از نظر اقتصادی و اجتماعی بین کشورهای توسعه یافته (صنعتی) و در حال توسعه (کشورهای جهان سوم) روبرو می‌باشد. گروه کوچکی از کشورهای ثروتمند و پیشرفته صنعتی به طور مشخص، آمریکای شمالی (کانادا و ایالات متحده آمریکا) و اروپای غربی و ژاپن با نزدیک ۲٪ جمعیت جهان بیش از ۶۰ درصد منابع جهانی را مصرف می‌کنند و حدود ۸۵٪ از ثروت دنیا را در اختیار دارند، در حالیکه بیش از نیمی از جمعیت جهان در کشورهای در حال توسعه آسیا، آفریقا و آمریکا جنوبی، تنها ۱۵٪ از ثروت دنیا را، خود اختصاص داده‌اند (مجتهد، ۱۳۷۱: ۳۹).

بر اساس گزارش مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد، به رغم رشد و توسعه اقتصادی سریع در ۱۵ کشور جهان طی سه دهه گذشته، وضع قریب به یک میلیارد و ۶۰۰ میلیون نفر از مردم جهان، نسبت به ۱۰ سال قبل بدتر شده است.

با توجه به آمار و ارتقای مذکور و دیگر آمار که مجال پراختن به همه آنها در اینجا نیست، این سؤال به ذهن خطور می‌کند که به راستی چه عواملی باعث بوجود آمدن این شکاف عظیم بین کشورهای پیشرفته صنعتی و جهان سوم شده است؟ در پاسخگویی به این سؤال، فرضیه‌ها و دلایل عدیده‌ای می‌تواند مطرح شود ولی به باور بسیاری از اندیشمندان در عرصه‌های مختلف علمی، «عدم توجه کافی به تحقیقات علمی، ضعیف و پایین بود نگرش و باور علمی و به عبارت دیگر، نهادینه نبودن فرهنگ تحقیقاتی در کشورهای در حال توسعه، یکی از مهمترین عواملی است که باعث بوجود آمدن این شکاف عظیم بین کشورهای پیشرفته صنعتی (شمال) و جهان سوم (جنوب) شده است.

براساس آمار ارائه شده، ۹۴ درصد از تحقیق و پژوهش دنیا، متعلق به کشورهای توسعه یافته، و تنها ۶ درصد از تحقیق و پژوهش دنیا، متعلق به کشورهای در حال توسعه می‌باشد. تحقیق و پژوهش در دنیای کنونی، به عنوان کلید و عامل انکارناپذیر توسعه فراگیر و پایدار محسوب می‌شود. در جهان متلاطم و متحول کنونی باید جرأت و شهامت و توان رویارویی با ناشناخته‌ها و حقایق را داشت و گام‌هایی را برای پیشرفت جامعه برداشت در غیر اینصورت نتیجه آن عقب ماندگی با همه تبعات آن خواهد بود.

امروزه سرمایه‌گذاری در بخش تحقیقات به منظور توسعه علوم و تکنولوژی از اهداف بلند مدت و استراتژیک هر جامعه‌ای است. در حال حاضر در تمامی کشورهای توسعه یافته و

برخی از کشورهای در حال توسعه، برنامه‌ریزی‌ها و سرمایه‌گذاری‌های زیادی در زمینه بهبود و نهادینه ساختن فرهنگ تحقیق و پژوهش انجام شده و جوامع مختلف سهم قابل توجهی از GNP (تولید ناخالص ملی) خود را به تحقیق اختصاص داده‌اند. و این دسته از کشورها، توسعه و پیشرفت خود را مرهون توجه و نگرش صحیح به این مسأله می‌دانند ولی متأسفانه با وجود همه این‌ها، هنوز نگرش مناسب علمی و فرهنگ تحقیقاتی در کشورهای جهان سوم به درستی جای نیافتاده است و درست است که در صحبت‌های روزمره از واژه تحقیق و پژوهش بیشتر استفاده می‌شود ولی در کاربرد و عمل، هنوز با این واقعیت فاصله وجود دارد.

علمای معاصر را اعتقاد بر این است که توسعه و پیشرفت علوم و تکنولوژی در نیمه دوم قرن بیستم به مراتب بیشتر و جامع‌تر از پیشرفتی است که کلیه علوم و تکنولوژی از بدو پیدایش خود تا پایان نیمه اول قرن بیستم داشته است. تصور این که در چنین مدت زمان کوتاهی، علوم بشری تا به این حد پیشرفت کرده باشد کمی تعجب‌آور و مشکل می‌نماید، ولی اگر توجه شود که استفاده از روش صحیح تحقیق علمی نیز قدمتش بیش از نیم قرن نیست، این حقیقت را می‌توان به سادگی قبول کرد که این توسعه و پیشرفت سریع علمی صرفاً مرهون و مدیون بکار بردن روش‌های دقیق، و صحیح تحقیق علمی بوده است.

از زمانیکه علوم خود را یکایک از دامنه و تفکر فلسفی خارج ساخته‌اند سعی بر این بوده است که برای مطالعه آنها سبک و روش معین اتخاذ گردد این کوشش به تدریج از زمان تفکیک این علوم آغاز گردید و غنچه‌های اریه آن در اوایل قرن هفدهم میلادی شکوفا شد در این قرن بود که علوم توانستند با کوشش فراوان از انحصار گذشته‌ای از دانشمندان چون: فرانسیس بیکن^۱ (۱۶۲۶ - ۱۵۶۱)، گالیله^۲ (۱۶۴۲ - ۱۵۶۴)، کپلر^۳ (۱۶۳۰ - ۱۵۷۱)، و بالاخره دکارت^۴ (۱۶۵۰ - ۱۵۹۰) خود را نه تنها از قفسه فلسفه بلکه از استعمار خرافات دیگر خارج سازند و بینش علمی را جایگزین خرافات بظاهر علمی سابق نمایند (نبوی، ۱۳۷۲: ۱-۲).

در قرن هیجدهم نیز، انقلاب صنعتی که مبنای پیشرفت کشورهای توسعه یافته امروز است بر اساس اختراعات، ابداعات و اکتشافات هزاران محقق و کاشف، اروپا را به سوی صنعتی

^۱ Francis Bacon

^۲ Galilei

^۳ John Kepler

^۴ Rene Descartes

شدن سوق داد و روند توسعه اقتصادی در اروپا را از کشور های آسیایی و آفریقا متمایز نمود (مجتهد، ۱۳۷۱: ۴۱).

در دنیای کنونی، توجه به تحقیق علمی و سرمایه گذاری و برنامه ریزی مناسب برای آن در علوم اجتماعی و به خصوص در علم مدیریتی از اهمیت به سزائی برخوردار است چرا که امروزه، مدیریت و ساز و کارهای برنامه ریزی و تصمیم گیری مناسب سرنوشت جوامع و سازمان ها را رقم می زند. اگر این جریانهای سیاستگذاری و تصمیم گیری و برنامه ریزی بر اساس داده ها و اطلاعات واقعی و حقایق باشد (به شرط وجود نظام اجرایی توانمند و سالم) سرنوشت افراد یک سازمان یا جامعه رو به بهبودی خواهد نهاد.

امروزه در عصر دانش و داناتی (موج سوم و دوره پست مدرنیسم) در گفتمان ها و مناسبات جهانی و ملی، دانش و اطلاعات عامل قدرت بوده و به عنوان مهمترین ثروت ملت ها قلمداد می گردد. چاه های نفت، منابع معدنی، نیروی انسانی، زمین و دیگر نعمت های خدادادی به شرطی سرمایه تندی می شود که بتوان با بهره گیری از فرآیندهای پژوهش علمی، ارزش افزوده ملی آنها را افزایش داد. در غیر این صورت باید آنها را رایگان به کشورهای پیشرفته فروخت و محصول ساخته شده از این مواد را به قیمت گزاف از آنها خرید.

مدیریت به عنوان علم تغییر در سطوح کلان و خرد جوامع و سازمان ها، علمی است که باید آن را «ام المعارف توسعه» خواند، زیرا در صورت بی ارزش و ناتوانی این رشته و دانش آموختگان آن در عمل، تمامی فارغ التحصیلان دیگر رشته ها در سازمانها اسیر سوء مدیریت شده و چندان کارآمد نخواهد بود (چرا که لشکر نه تنها به رهبری یک شیر، می تواند لشکر شیران به رهبری یک گوسفند را شکست بدهد) و نهایتاً آن خواهد شد که در دام یأس ها گرفتار شوند و یا راهی کشورهای پیشرفته شوند.

مدیریت علمی است که بر آیند و بر آمده از تعاملات میان رشته ای، علمی علوم اجتماعی چون: روانشناسی، علوم سیاسی، مردم شناسی، اقتصاد... است. نظریه ها و فنون این علم بر محور هدایت سازمان ها به سوی اهدافشان شکل گرفته است. علم مدیریت از یک سو فرآیندهای برنامه ریزی، سازماندهی، خلاقیت و نوآوری، کنترل، ارزیابی و پژوهش و... را شکل می دهد و از سوی دیگر از دستاوردهای نظری و کاربردی پژوهش ها متأثر می شود، لذا ضرورت دارد که زمینه های توسعه پژوهش و مطالعات مدیریتی در جامعه فراهم آید تا خطوط کلان یک مدیریت مناسب علمی که بر عناصر فرهنگ خود، متکی باشد شکل گیرد (خاکی، ۱۳۷۹: ۱-۲).

عصر کنونی دوره تحولات شتابنده و غیر قابل پیش بینی است. وضعیت کنونی

مدیریت در جامعه ما بیانگر عدم توازن میان پیچیدگی‌های روز افزون سازمانها و عدم توانایی این سازمانها در پیش‌بینی و مقابله با این تحولات و پیچیدگیهاست. سازمانها برای مقابله با تهدیدات محیطی و استفاده از فرصت‌های احتمالی، ناچارند ظرفیت‌ها و توانمندی‌های درونی خود را بشناسند، نقاط ضعف‌ها را ترمیم و به تقویت نقاط قوت‌ها بپردازند. مسائل و مشکلات مدیریت (در ابعاد ساختاری و رفتاری) آن‌چنان پیچیده و در هم تنیده است که تشخیص مشکلات به آسانی مسیر نیست و ماهیت انسانی سازمان‌ها و پیچیده بودن رفتارهای کارکنان این پیچیدگی را مضاعف نموده است. با چنین اوصافی سازمان‌ها نایبستی در انتظار موج باشند، بلکه باید خود منبع موج و تحول گردند و در جهت بهبود خود بکوشند تا بتوانند با آلترناتیوها، روشها و ابزارهای جدید پاسخگوی نیازهای پیچیده تمدن امروزی باشند (مقیمی، ۱۳۷۷: ۱۳).

به کارگری، روش‌های تحقیق علمی در حوزه مدیریت باعث می‌شود تا مدیران به دانش کاربردی برای مدیریت تنهایی خود دسترسی داشته باشند و مسائل و مشکلات سازمانی را در حوزه‌های رفتاری و ساختاری واقع بینانه و منطقی با رویکرد پژوهشی مورد مطالعه و بررسی قرار دهند، و به نتایج و یافته‌ها، راه کارهای علم‌یاتی دسترسی پیدا بکنند «گریس آرجیس^۱ و دونالد شون^۲ پدر سازمان‌های یادگیرنده معتقدند که زمان آن فرا رسیده است که از القانات نظری و نصایح انتزاعی بر مدیران دوی کنیه و به سوی رهنمودهای روشن‌تر برای کارهای اجرایی و توصیه‌های عملی برویم. به اعصاب آنها توا... دانشی، ارزشمند است که به درد عمل بخورد زیرا عمل کردن منجر به یادگیری واقعی می‌شود» (Fulmer & Keys, 1998). و کارگیری روش‌های تحقیق علمی در مدیریت باعث ایجاد دانشی می‌شود، که به درک عمل بخورد.

با ذکر مقدمه مذکور، هدف از مطالعه روش‌های تحقیق در علوم و به ویژه در علم مدیریت روشن می‌گردد و به طور خلاصه می‌توان گفت که در حقیقت پیشرفت روش‌های تحقیق است که پیشرفت علوم و تکنولوژی و در نتیجه پیشرفت و توسعه سازمان‌ها و جوامع را مسیر می‌سازد. پس هدف کلی تحقیق، شناخت حقیقت است و برای این شناخت، ناگزیریم که راه و روش وصول به حقیقت را فرا گیریم. مطالعه روش‌های تحقیق، دستیابی به این راه و روش را تسهیل می‌کند (نبوی، ۱۳۷۲: ۵).

1- Chris Argyris

2- Donald Schon